

Kivonat

Jelen értekezés az Ukrajna nyugati részén található Kárpátalja példáján keresztül tanulmányozza a térség nyelvi tájképét – különböző megközelítésekkel. A vizsgálatokhoz elengedhetetlen nyelvi anyag gyűjtése 2019 és 2021 között nyolc városban történt (Ungváron, Munkácson, Beregszászban, Huszton, Rahón, Técsőn, Csapon és Ilosván); a nyolc között mind a hat járási központ megtalálható. A történeti elemzés során megállapítást nyert, hogy Kárpátalja mai nyelvi tájképében a térség utóbbi másfélszázados történetének gyakorlatilag valamennyi szakasza tükröződik, az Osztrák-Magyar Monarchiától kezdve egészen a független Ukrajnáig. Ezen kívül megmaradtak bizonyos regionális sajátosságok, mint például a közép-európai idő (UTC+1) használata az Ukrajnában hivatalos kelet-európai idő (UTC+2) mellett. A helyi sajátosságok másik kifejeződési formája a kárpátaljai dialektus, mely üzletek nevében, reklámtáblákon stb. is megjelenhet. Ezeknek a nyelvjárási elemeknek egy része már a legkorábbi kárpátaljai (ukrán) nyelvű emlékekben megtalálható, melyek a XVI–XVIII. századból valók. Az ilyen szavak jelenléte a mai kárpátaljai városok utcáin a legjobb bizonyíték arra, hogy azok még továbbra is ismeretesek és használatosak a helyi lakosság körében. A kutatás nagyon fontos szempontja volt az utcai feliratok gyakorlati jelentőségének feltárása. A fő figyelem azokra az ukrán és orosz szövegekben előforduló hibákra irányult, melyeket a magyar nyelvi hatás okozott. Feltételezhető, hogy a magyarországi iskolákban orosz vagy ukrán nyelvet (mint második idegen nyelvet) tanuló diákok hasonló hibákat követnek el, különösen az idegen nyelv elsajátításának kezdeti szakaszában. Ugyanakkor a cirill és a latin betűk keverése nemcsak a magyarok sajátossága lehet, hanem az anyanyelvükben latin ábécét használó más nemzetiségeké is. A kutatás kiterjedt arra is, hogy Kárpátalján az utcai feliratokban hogyan keveredik az ukrán és az orosz nyelv.